

ГОЛОСИ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Теперішнє тяжке економічне положення робітництва відби- до ся на читачах-передплатниках нашої газети, що найкраще видно з їх листів до редакції. Кожний новий чи відновлюючий свою передплату передплатник, в своїй листі до редакції на- рикає на теперішній тяжкий економічний стан. Многі з то- варішів, отримавши повідомлення про скінчене речення своєї передплати пишуть, що не в силі спромогти ся навіть на тих пару доларів, які потрібно заплатити за духовий корм, бо не вистарчає і на жовтуху. Але разом з тим, просять слати газету і при першій можливості вони обцяють звернути на- лежну передплату.

Один з таких товаришів пише нам з Брайтстон, фармеської місцевості в Манітобі, салдує:

"Дорогий товаришу редактор!

Я отримав від вас повідомлення заплатити свій довг за ча- сопис "Укр. Роб. Вісті". Товаришу, я сам знаю, що моя пе- редплата скінчилася 1. серпня 1921, але через теперішню кризу я сім місяців ходжу без роботи. Жию без одного долара в ки- шені і не сподію ся його скорше мати, як коло жнив. Я не зов- сім без роботи. Я роблю у фермерів за кусок хліба. Але я не хочу оставати ся без часопису. Я запевняю вас, що скоро ли- ше зароблю, то заплачу свій довг. Отже ви робіть з часопис- сею так, як ваша воля. Хочте мене виключити з четвертого тавору, то виключіть, як хочте заперти перед мною дорогоу свідомості, то заперте, коли перестане слати мені часопис. Тут, де я мешкаю, є около 50 українських фармеських родин, але тільки трох нас читаємо "Укр. Роб. Вісті". Решта нічого не читають і нічим не цікавлять ся. Здалоб ся вислати сюди лектора, може розбудив би сю занедбану місцевість. Прошу вас, товаришу редактор, напишіть мені, що ви зробите з мою часописею.

З товаришким привітом, С. Гуцьчак."

Ми наведем сей лист т. Гуцьчака для характеристики. А та- ких є много. Пишуть, просять не заперставати вислати га- зету, а вони заплатять, коли зароблять. Що ми маємо робити? Чи відмовити таким товаришам газету, чи слати дальше? Сі питання стоять перед нами. Ми признаємо ся, що не маємо мо- ральної сили і права заперстати слати тим товаришам газету. Ми віримо, що вони заплатять свій довг з подякою.

Воно так, але газети мусить існувати. Вона має свої роз- ходи на кожній кроці. Хто їх має покрити. Отсе питання ми ставимо перед нашими читачами, а головню перед тими, хто є в спроможі заплатити передплату не тільки для себе, але й по- старати ся, щоб "Укр. Роб. Вісті" читав і той товариш, ко- трий находит ся нині в тяжкій положенню. Ми се питає ста- вимо перед філіями, відділами і товариствами Стів. У.Р.Д.

Декотрі товариші розуміють се і старають ся слати перед- плату і пресовий фонд, але таких мало. Ось, наприклад, тов. Лазечко з Медисин Гет нам пише:

"Дорога Редакціє!

Я знаю, що моя передплата на "Укр. Роб. Вісті" ще не скінчилася, як я посилав вам \$4.00 на дальшу передплату, бо вірю, що наша часопис потрібне помічі. Прошу повідо- мить мене, до якого часу заплачена моя передплата."

Ми повідомили сего товариша, що його передплата запла- чена по місяць січень 1924 року.

Зложивши свою передплату майже на два роки наперед, сей товариш тим самим заплатив газету для того товариша, котрий не може зложити тепер своєї передплати. Але се одини- ці вони положення не вратують навіть тоді, як зложать свої передплати на два роки наперед. Є товариші, про яких час від часу говорять посідня сторона нашої газети, які присла- ють передплати, пресовий фонд і кличуть за собою інших то- варішів. Є се передові, свідомі товариші, але многі і з пере- дових вже задовжили ся і просять не заперставати слати їм газету. Отже, що нам, товариш, робити?

Поки ми почуємо вашу відповідь, від себе ми скажемо: зорганізовані товариші, а не одиниці, повинні постарати ся о те, щоб наші передплатники, які находит ся в тяжкій еко- номічній положенню, не були в той сам час позбавлені своєї мо- ральної піддержки, якою є для них газета. Бо если вони нині борять ся за кусок хліба, а ми відійемо від них і духовий корм, то се буде несправедливо.

А забезпечити їм дальшу висилку газети може тільки ус- пішна кампанія в користь "Укр. Роб. Вістей" в маю місяці. Про се повинні подбати філії, відділи і товариства у всіх міс- цевостях. Нашим обовязком, обовязком зорганізованих ро- бітників є попрацювати в сім місяці для "Укр. Роб. Вістей", придбати для них нових передплатників, зібрати якнайбільше пресового фонду, а найголовніше — повинні вирівнати свою передплату ті товариші, котрі хоч трохи мають змогу се зро- бити. Отже, товариші, як ті що зорганізовані, так і ті, що порос- кидані по всіх закутках Канади, підійміть в сім місяці клич:

Місяць май — є місяцем "Українських Робітничих Вістей"! Постарайте ся, щоб сей клич був переведений в жите!

Евген Варга.

ЕКОНОМІЧНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРОЛЕТАРСЬКОЇ ДИКТАТУРИ.

Переклад П. Христова.

(Продовжене.)

Але забезпечене міст і вивіз засобів по- живни був можливий тільки через те, що спо- живане сільської леяди, мільонів необучених робітників, було надзвичайно обмежене. На- приклад, переще споживане угорським на- родом хліба, м'яса і цукру є далеко меншим, ніж споживане німецького, французького та ан- глійського народів. Що мій споживати угор- ський сільський робітник, котрого річний за- робіток в 1913 році, по урядовій статистиці, вносив менше 400 корон? Але і споживане са- мостійних дрібних сільських господарств бу- ло дуже мізерним: правда, хліба йому не бра- кувало, але м'ясо і він тільки по неділях. Ви- віз засобів поживни і достаточне постачан- ня міст було можливе лише тільки через пога- не харчоване сільсько-господарського робо- чого населення. Се відносить ся як до Угорщини, так і до України, Румунії та Росії.

Війна зруйнувала рівноту між поділом дохо- ду і споживанем. Загальна дорожняча пере- судула поділ доходу на користь процентів і на шкоду тим, хто жив з заробітної платні. Мій- ське населення могло тепер купити менше засо- бів поживни, бо підвищене платні та удержан- ня поспівало за дорожньою. З другого боку номінальною вартістю виплат, котрі лежали на імені сільсько-господарських продуцентів, як то — податок, чини і аренда, — лишалась незмін- ною. Коли приймемо загальну суму всіх сих то- вувало їх вже як певну форму виплати селу, і не мріялось. І частина сільсько-господарських в містах.

П. Костенко.

СУЧАСНЕ СТАНОВИЩЕ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА НА УКРАЇНІ І ЗАХОДИ ДО ЙОГО РОЗВИТКУ.

(Розвідка написана спеціально для "Українських Робітничих Вістей".)

(Продовжене.)

На підставі порайонного вивчення сільсько- го господарства на Україні вироблено і почато переводити в жите план організації селянсько- го рільництва. Між иним, намічено на 1922 рік план засіву озивних рослин біля 1 мільона десятин, а також засіву у великій кількості ку- курузи весною сього-ж 1922 р.

В минулому ж 1921 році розпочато велику пращу по розвитку сітки розсадників племін- ної худоби. Племінне господарство знало дуже великої шкоди за час революції. В 1921 році у розпорядженні радянських земельних органів було: а) 21 розсадник племінних коней (1300 голів), б) 16 розсадників великої рога- тої худоби (1282 голів), в) 4 розсадники сви- ний (265 голів) та г) 14 розсадників овець (10.432 голів). Очевидно, що сих розсадників зовсім не вистарчає для України, особливо коли взяти сучасний занепад і скотарського господарства. Отже впереді непочата велика робота.

Одночасно ведеть ся робота по організації досвідної справи. Відновляють ся і поширюють ся діяльність старих досвідних станцій: про- водить ся організація продукції доброго насіння по селянських та радянських господарствах; ве- де до державну контролю над насіннем. Ведеть ся робота по організації плодкових шкільок: ор- ганізовано до 1922 року 45 плодкових шкільок на площі в 494 десятин — на Київщині, Поділлі, Волині, Одещині, Харківщині, Запорожжю та Миколаївщині. Сі шкільки дають до 1 міль. ко- рин. До сього треба додати організацію збо- ру насіння плодкових дерев, що ведеть ся через кооперацію, а також заходи до організації збо- ру та розведення лікарських трав.

З огляду на те, що за час революції досвід- ні установи взагалі дуже порушувано, зверне- но пильну увагу на їх відбудоване, в першу чергу в засушливій, південно-степовій смузі.

Так стоїть справа зі заходами, зазначеними нами вище під точками а) і б). Тепер переї- демо до важної справи — колективізації сіль- сько-господарчої продукції. На Україні існу- вало 1919 року в області сільсько-господарчої продукції три продукційні форми: а) індивіду- альне, приватновласницьке дрібне селянське господарство, б) велике радянське господа- рство і в) гуртове, колективно-комунальне чи артільне господарство; тепер, а власне з 1921 року, приєднуєт ся четверта форма г) коопе- ративні сільські господарства.

Основною формою сільсько-господарчої продукції являєт ся дрібне приватновласниць- ке селянське господарство. Ми вже говорили, що на Україні нараховуєт ся більше 4 мільонів селянських господарств (дворів). В руках се- лян перебуває майже вся земля. До революції 16,5 мільонів селянства восьми губерній Укра- їни (Полтавська, Чернігівська, Подільська, Хар-ківська, Київська, Волинська, Катеринослав- ська, Херсонська) володіло половиною всієї зе- млі на Україні (50,5 відсотк. — 20,243.000 де- сятин землі); в руках поміщиків (дворян) бу- ло 34,5 відсотк. — 13,865.000; в руках купців і монастирів — 15 відсотк. — 3,956.000 деся- тин. Середній селянський наділ на одну ду- шу в 1900 році був такий: на Харківщині — 1,9 десят.; на Полтавщині — 1,5; на Чернігівщині — 2,0; на Київщині — 1,2; на Волині — 1,7; на Поділлі — 1,2; на Херсонщині — 2,2; на Катеринославщині — 2,3.

Тепер дб-ть 20,243.000 десятин землі, які мало селянство до революції долучились май- же всі 13,865.000 дворянської та 3,956.000 десятин купецької і монастирської, тобто в ру- ках селянства на сучасній, обкрайній рижським

договором території України, є мабуть біля 35 мільонів десятин зі 42 мільонів десятин загаль- ного простору України.

Вже по сих приблизних цифрах можна су- дити про виключне значінє приватно-індивіду- ального господарства.

Радянські господарства не справдили по- кладених на них надій. Справа велась у них весь час не по господарськи і вони явились хо- рими господарствами.

На 1. листопада 1921 року всіх радянських господарств налічувалось на Україні 683 зі за- гальною площею в 279.399 десятин. По губер- ниях вони поділені так: Волинь — 56 госпа- дарств, Довеччина — 72, Катеринославщина — 21, Запорожжє — 24, Київщина — 103, Кремен- чужчина — 26, Миколаївщина — 53, Одещина — 60, Поділля — 107, Полтавщина — 45, Харків- щина — 66, Чернігівщина — 40. Середня пло- ща землі під одним господарством — 409 де- сятин.

Постійних робітників в радянських госпа- дарствах взагалі мало: се здебільшого старі робітники економії. Основний же склад ро- бітників набрав ся з військових дезертирів. Загальна кількість робітників в радянських го- сподарствах вносила в 1921 р. — 10.077 душ, службовців — 2.500 чоловік.

Основні нужди радянських господарств є такі: 1) брак живого і мертвого інвентаря, 2) брак робочих сил, який відчуваєт ся особливо остро після того, як військове відомство за- брало назад надісланих ним раніш в господа- рства дезертирів і 3) брак господарчої поста- новки справи.

З кінця 1921 року відношенє радянської вла- ди до радянських господарств підлягло вели- кій зміні. Коли до того часу радянські госпа- дарства культивувались і користувались вели- кою державною опікою, субсидіями то що, то з кінця 1921 року Комісаріят Земельних Справ став на ту точку погляду, що радянські госпа- дарства повинні поставити справу так, аби во- ни могли існувати на власні господарчі кошти, не вимагаючи від держави субсидій і дійсно бу- ли організованими, зразковими культурними господарствами.

27. серпня 1921 року видано радянською владою розпорядженє про те, що за радян- ськими господарствами визнаєт ся право віль- ного господарчого обороту і повного розпо- рядженє виробами своєї продукції. Після сеї по- станови саме істнованє радян. господарств ста- вить ся в залежність від їхньої жителдності та здібности до господарчого розрахунку. Держ- ава і далі допомагає їм кредитом і иншими способами, але при умові їх господарчої жителдности. Слабосильні радянські господа- рства вже передають ся нині сільським громадам та кооперації на договірних умовах.

Гуртові сільські господарства чи сільсько- господарчі колективи — комуни та артілі по- ширені по Україні більше ніж радянські госпа- дарства.

Брак живого і мертвого інвентаря, бажане обовязково обробити та засіяти всю землю, підвистити її врожайність, переобротити занепа- да руїну — примусило багатьох сільських го- сподарств взятись до спільного хазайнованя коло землі.

По деяких місяцях селяни і бувші наймити в поміщицьких маєтках засували в бувших по- міщицьких економіях комуни, в деяких місцев- остях селяни на прирізаних після революції землях зорганізували артілі. Є артілі, члени яких належну їм по нормі землі злучили в од- ну ділянку і ведуть спільне господарство.

(Дальше буде.)

ПРОМОВА МАНУЛЬСЬКОГО НА ЗІЗДТ КОМПІТЕТІВ НЕЗАМОЖНИХ СЕЛЯН.

(Продовжене.)

Радянська влада і комуни.

В справі про взаємини радянської влади і капіталістич- них країн т. Манульський за- значив, що йде чутка на Укра- їні серед незаможників, що радянська влада їх покинула, що радянська влада веде нову політику і тепер куркуль буде панувати. Тому дозвольтє вам сказати, тт., що радянська вла- да не була-б радянською, ко- ли-б вона могла забути ті жер- тви, які ви зробили. Ні, радян- ська влада не може вас зали- шити. Не може також, як не може залишити робітничу клас- су.

Але, тт., нам треба взяти на у- вагу ті обставини, в яких нам приходиться ся тепер істнувати. Нам необхідно тепер мати пе- редлишку на 5—6 років. Ся нова економічна політика роз- почала ся не тепер, а значно раніш.

Візьміть хоча-б закон 2. ма- рта. Виданє сього закону ви- магаєт незаможники. Ми ба- чили, що сю землю ви закри- лили за ними. Не було ні од- ного зїзду, який був би про- тив сього закону, що розпоч- нав нову економічну політику, що закріплєне землі на 9 років мало своїм наслідком зміну продрозверстки продподат- ком, а далі прийшла й вільна торгівля. З сього моменту по- чинаєт ся нерівність між од- ним селянином і другим. То- вариші, ми визнаєт за селяни- ном право власности. І от ми бачимо в місті трести, ми дали дозвіл відкривати папештині. Товариші, що приїздить з го- лодних місцевостей та бачуть сучасні спекулянтські кафе певно обурюють ся і говорять, що тут люди жеруть, а там ви- марають з голоду. Але, това- риші, слід бути послідовними. Для сього радянська влада по- винна бути була переїти на но- ву економічну політику.

Тов. Манульський деталій- но зупиняєт ся і на других причинах, які викликали нову економічну політику, як недо- стів та зниженє промисловости, але радянська влада не тільки не залишить незаможників, а- ле всемірно постарает ся за- конодавчою дорогою захисти- ти їхні інтереси, зміцнити їх по- літично, бо в той день, коли влада перейде до рук куркуля, ми потерпимо політичну по- ражку.

Засівна кампанія.

Ми надійні ся сего року мати 860 мільонів пудів хліба, через що й гадали взяти продподат- ку 100 мільонів пудів. Зібрати ми всього на всього податку тільки 68 мільонів пудів, бо врожай замість 850 мільонів дав приблизно 550—600 мільо-

(Дальше буде.)

нів пудів, инакше кажучи, у нас продовольчих ресурсів вибуло 350 мільонів пудів. Сього нам було треба, щоб прогудувати село й місто. У нас найродно- ший губерній, як Запорожжє, де є Мелітопільський повіт, що до нього завжди звертала ся ра- дянська влада в найтяжкій ча- си, ційній той повіт випалено, там — голод.

Ми мали в п'ятьох губерній (Донецщина, Запорожжє, Катеринославщина) зібрати близь- ко 350—400 мільонів пудів хлі- ба, а зібрати тільки 32 мільони. Для того, щоб прогудувати на- селєне по голодній нормі, ра- хуючи по пуду зерна в місяць на людину та на худобину, тре- ба 98 мільонів пудів.

Ми маємо тільки 82 мільони. Значить не вистарчає 16 мільо- нів пудів. Се значить, що в пя- ти губерній і насаперед на Запорожжі й на Донецчині, сі 16 мільонів буде покрито ко- штом загібєлі населєня і худоб- и, руїни селянського господа- рства.

Се правдива картина, що ма- лоєт ся нам тепер. Ознаки сїєї руїни вже маємо; сніжні замети ще більше ускладню- ють становище і не дозволя- ють нам перевезти скільки тре- ба насіння. Не можна підвез- ти й харчів для голодних. Од- ного тільки Запорожжю ми по- винні давати 90 тис. пудів хлі- ба, щоб прогудувати голодні місяця, а перевезти ми тоді ду- же немогат.

Причина — руїна нашого транспорту. Від сього зале- жить і заведенє нової тарифи, бо инакше транспорт не вико- неє свого завданя.

Радянська влада гадає вико- нати 60—70% завданя. Але ви знаєте розміри лиха. Я наве- ду вам числа: Запорожжє торік, коли врангільська кіннота топ- тала-ниви, засіяло озиминую 568 тисяч десятин, а сього ро- внина бути була переїти на но- ву економічну політику.

Тов. Манульський деталій- но зупиняєт ся і на других причинах, які викликали нову економічну політику, як недо- стів та зниженє промисловости, але радянська влада не тільки не залишить незаможників, а- ле всемірно постарает ся за- конодавчою дорогою захисти- ти їхні інтереси, зміцнити їх по- літично, бо в той день, коли влада перейде до рук куркуля, ми потерпимо політичну по- ражку.

Але потім засувало ся, що до початку засіву звідти не встигне надійти кукуруза, й тому радянський уряд удар- ня ся до найближчих країн, до Румунії і ми певні, що ку- курузу буде привезено на У- країну в половині цвітня; ку- плєно також на Чехословаччи- ні 250 тис. пуд. ячменю найви- шньої якості. Але на те, щоб поперозвити все насінє на міс- ця, треба впорядкувати заліз- ниці й на се вважати найпиль- нійше.

Боротьба з голодом.

Що до становища голодних губерній, т. Манульський ма- лоє сумну картину, що спосте- рігаєт ся в голодних місцевос- тях, де дійшло до того, що матері їдять своїх дітей.

Треба негайно допомогти. Манульський повідомляє про допомогу, що її годіаи зако- рдонні держави, докладно спи- няєт ся на ролі Нансєна, ширю го демократа, що зрозумів страшне становище, в якому Росія опинилася з причини го- лоду та прихизачі сюди, від- дає себе справі організації до- помоги. Робітники та селяни Радянської Росії ніколи його не забудуть.

Допомога населєню.

Говорячи про допомогу на- селєню, т. Манульський з о- бурєнем зазначає, що духовен- ство в такий тяжкий момент не приходиться на допомогу голод- ним. Ті що посидали з хре- стом в руках людин на імпері- ялістичну бойню, тепер мо- вчать. Треба жертвувати на користь голодних все церков- не майно, як се зробив колись Мінні для порятунку народа.

(Докіченє на 4. сторони.)

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті"!

(Дальше буде.)